

Informacja do BIP o wynikach kontroli problemowej w Gminie Nowe

Sporządzona w oparciu o ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1429) art. 4 ust. 1, pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4, ppkt a.

Cel kontroli: kontrola problemowa w ramach nadzoru Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nad działalnością samorządu terytorialnego w zakresie zadań realizowanych wynikających

z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.).

Temat kontroli: Działania podejmowane przez gminę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Czas przeprowadzenia kontroli: 17 i 18 października 2019 r.

W wyniku prowadzonego postępowania kontrolnego działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą została oceniona pozytywnie z nieprawidłowościami.

Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w trakcie kontroli stan faktyczny i prawny przedstawiony w protokole kontrolnym, podpisany przez Pana Burmistrza Nowego w dniu 22 listopada 2019 r.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego działając na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i § 19 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przekazano Burmistrzowi Nowego następujące zalecenia pokontrolne:

Zalecenie 1

Ponowne opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowe zgodnie z uwagami zawartymi w protokole kontroli

Gmina Nowe wywiązała się z nałożonego obowiązku określonego w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Uchwałą Nr XXVII/224/17 Rady Miejskiej w Nowem z dnia 28 lutego 2017 r. przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021. Kontrolujący stwierdzili, że diagnoza w niniejszym Programie zawężyła się do danych statystycznych zebranych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowem w kwestii wszczętych i prowadzonych procedur NK (z pominięciem wszystkich elementów gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym, m.in. policji, sądu, oświaty). W dokumencie nie uwzględniono zasad monitoringu. Ponadto brak w nim harmonogramu działań na poszczególne lata. Z zawartych treści nie wynika jakie przyjęto do realizacji zadania, terminy ich wykonania, nie wskazano planowanej liczby osób objętych konkretnym działaniem (jaka grupa odbiorców), nie określono też podmiotów bezpośrednio odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

Zalecenie 2

Wydanie ponownego Zarządzenia w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego zgodnie z wymogami przepisów prawa oraz uwagami zawartymi w protokole kontroli.

Burmistrz Nowego wywiązał się z ustawowego zadania jakim jest *powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego*. Kwestię tę uregulował Zarządzeniem Nr17/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r., które w okresie kontrolowanym czterokrotnie poddane było zmianie. Kontrolujący analizując treść zmienionych dokumentów stwierdzili, że są one sporządzone w sposób mało staranny:

- za podstawę prawną wskazano jedynie art. 9a ust. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r., nie wymieniono Ustawy z dnia 8 marca

1990 r. o samorządzie gminnym, czy Uchwały Nr V/28/11 Rady Miejskiej w Nowem z dnia 26 stycznia 2011 roku w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania oraz trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowem;

- powołani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego zostali wymienieni tylko z danych personalnych określających imię i nazwisko. Trudno jest wywnioskować jakie reprezentują instytucje. Czy powołane do składu Zespołu Interdyscyplinarnego osoby są przedstawicielami instytucji zgodnie z art. 9a ust. 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- stwierdza się częste dokonywane zmiany w składzie osobowym. Brakuje czytelnego wskazania, który paragraf w Zarządzeniach zmienia swą treść.

Zalecenie 3

Zawarcie brakującego Porozumienia o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym między Burmistrzem Nowego, a Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dostosowanie treści pozostałych Porozumień do obowiązujących przepisów prawa.

Stwierdzono, że Burmistrz Nowego nie podjął Porozumienia z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto w podjętych już Porozumieniach z podmiotami określonymi w art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w treści § 3 Porozumień wskazano, że pracami Zespołu lub Grupy Roboczej koordynuje Kierownik MGOPS w Nowem. Takie działanie uważa się za nieprawidłowe, bowiem za koordynację Zespołu odpowiedzialny jest Przewodniczący Zespołu, który zgodnie z art. 9a ust. 6 wybierany jest na pierwszym posiedzeniu zespołu spośród jego członków. Treść podjętych Porozumień o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym wymaga zmiany, m.in. z uwagi na fakt, iż z dniem 04 października 2019 r. została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwała XXII/72/19 Rady Miejskiej w Nowem w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, w związku z czym nie obowiązuje już § 2 ust. 1 w/w Porozumień. Ponadto stwierdza się, że Porozumienie z dnia 2 lutego 2011 r. o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym z Policją podjęto z Kierownikiem Posterunku, a nie z właściwym Komendantem Powiatowym Policji w Świeciu.

Zalecenie 4

Zobowiązanie wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego i osób podejmujących czynności w procedurze „Niebieskie Karty” do złożenia Burmistrzowi Nowego, oświadczenia zgodnego z treścią art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie o zachowaniu poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji zadań związanych z pracami Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych. Stwierdzono, że tylko część przedłożonych oświadczeń jest zgodna z treścią dokumentu wynikającego z art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Podpisane oświadczenia zostały złożone organowi, o którym mowa w art. 9a ust. 2 cytowanej ustawy, tj. Burmistrzowi Nowego. Stwierdza się, że nie wszystkie osoby powołane do Zespołu Interdyscyplinarnego złożyły obligatoryjne oświadczenie.

Zalecenie 5

Zobowiązanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do zwoływania posiedzeń w terminach określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz dokumentowania spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w formie rzeczowych protokołów.

Stwierdzono, że nie wszystkie posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego zwoływane były zgodnie z terminami określonymi w art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy

w rodzinie (przekroczono ustawowe terminy o kilka, a nawet o kilkadziesiąt dni). Badane Protokoły z odbytych posiedzeń nie odzwierciedlały w całości realizacji zadań jakie winien wypełniać Zespół Interdyscyplinarny zgodnie z art. 9b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a mianowicie integrować i koordynować działania podmiotów wchodzących w skład Zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Protokołach brak ustaleń, co do sytuacji konkretnych rodzin, wobec których toczy się procedura „NK”.

Zalecenie 6

Zobowiązanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do monitorowania przekazywania formularzy „Niebieska Karta-B” osobom, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz dokumentowania tej czynności przez podmioty wszczynające procedurę;

We wszystkich procedurach stwierdzono brak udokumentowania, czy po wypełnieniu formularza „NK – A” osobie doznającej przemocy w rodzinie przekazany został formularz „NK – B”, tj. pouczenie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zalecenie 7

Zobowiązanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do właściwego prowadzenia procedur „Niebieskie Karty” oraz dokumentowania podjętych działań;

Stwierdzono, że wpływające do Przewodniczącej formularze „NK –A” były ewidencjonowane w *Rejestrze „Niebieskich Kart”*, który prowadziła i przechowywała Przewodnicząca ZI.

Dla każdej indywidualnej sprawy prowadzono oddzielną teczkę. Zarówno Zespół Interdyscyplinarny jak i Przewodnicząca Zespołu posługiwali się właściwymi pieczętami. W kontrolowanych aktach stwierdzono brak udokumentowania przez Przewodniczącą Zespołu formy przekazania członkom Grupy Roboczej informacji o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”, włączeniu osób do Grupy Roboczej, terminie i miejscu posiedzeń. Ponadto stwierdzono brak starannego dokumentowania działań w tworzeniu Grup Roboczych. Przewodnicząca powołując Grupy Robocze nie odnotowywała, które to podmioty uprawnione na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie będą zaangażowane w czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”. W dokumencie powołującym przytaczała jedynie imiona i nazwiska osób uczestniczących w procedurze.

Zalecenie 8

Rzetelne sporządzanie formularza „Niebieska Karta-C” stanowiącego analizę sytuacji rodziny oraz indywidualnego planu pomocy, w zakresie wyznaczania działań dla poszczególnych przedstawicieli służb i instytucji;

Stwierdzono, że osoby dotknięte przemocą w rodzinie były zapraszane na spotkanie grupy roboczej. Pracownik socjalny podpisujący zaproszenia stosował niewłaściwą podstawę prawną. Formularz „Niebieskie Karty-C”, stanowił narzędzie pracy, które uzupełnione było na posiedzeniu członków Grupy Roboczej w obecności osoby zaproszonej. Ustalano diagnozę sytuacji, w tym: sytuację rodzinną, zawodową, ekonomiczną, mieszkaniową, zdrowotną, sytuację dzieci. Rozpoznanie sytuacji w powyższych obszarach odnotowywane było w formularzach na wysokim poziomie ogólności, stosowano najczęściej zapisy hasłowe, np. sytuacja ekonomiczna: *dobra*, sytuacja rodzinna: *konkubinaty i dzieci*. Ponadto stwierdzono niską skuteczność sporządzania formularza „Niebieskie Karty –C”. Na osiem kontrolowanych procedur, tylko w pięciu przypadkach sporządzono formularz, a tylko w czterech z nich zaplanowano pracę socjalną w tym cykliczne wizyty w środowisku. Stwierdzono również, że po spotkaniu członków Grupy Roboczej z osobą, wobec której istnieje przypuszczenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie pracownik socjalny sporządza Protokół. Treść zapisu dokumentu ogranicza się jedynie do udokumentowania daty spotkania, godziny posiedzenia, oraz określenia kogo zaproszono i kogo wezwano na posiedzenie. Brakuje opisu sytuacji,

którą zrelacjonowała osoba zaproszona na spotkanie. Protokoły nie zawierały ważnych informacji, które mogłyby posłużyć jako materiał dowodowy w postępowaniu sądowym.

Zalecenie 9

Zobowiązanie Przewodniczącego do wystosowywania wezwań do osób, wobec których istnieje przypuszczenie, że stosują przemoc w rodzinie, zgodnie z kompetencją ustawową oraz rzetelnego sporządzania formularza „Niebieskie Karty – D” przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów;

W kontrolowanych procedurach stwierdzono, że wezwania do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie były kierowane przez nieuprawnioną osobę, tj. pracownika socjalnego. Zgodnie z § 17 ust 1 *Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej*. Ponadto w treści kierowanych pism stosowano niewłaściwą podstawę prawną. W aktach nie znajdowały się potwierdzenia skutecznego doręczenia wezwań do osób stosujących przemoc. Cześć formularzy „Niebieskie Karty - D” sporządzane były niedokładnie, np. bez wskazania miejsca zamieszkania, pomijając pkt XI, XII, XV, bez właściwego oznaczenia form przemocy w rodzinie.

Zalecenie 10

Zmotywowanie Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do organizowania spotkań z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, oraz osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie zgodnie z unormowaniem prawnym (nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie);

Stwierdzono, że w Gminie Nowe stosuje się praktykę zapraszania osób doznających przemocy w rodzinie oraz wzywania osób stosujących przemoc w rodzinie w tym samym dniu i jednej siedzibie, tj. Urzędzie Gminy w Nowem. Zastrzeżenia budzi fakt, że „zaproszenia” i „wezwania” są z przerwą (między jedną, a drugą rozmową) maksymalnie 30 minutową (w większości 15 minutową). Powyższa praktyka spotkań w tak krótkim odstępie czasowym stwarza niekomfortową sytuację, zwłaszcza dla osoby pokrzywdzonej, która ma znacznie ograniczony czas na swoją wypowiedź w obawie, że za drzwiami oczekuje osoba stosująca przemoc. Są to warunki nie gwarantujące intymności i poczucia bezpieczeństwa.

Zgodnie z unormowaniem prawnym spotkania z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, oraz osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie.

Zalecenie 11

Interdyscyplinarne prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” poprzez czynny udział przedstawicieli policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia. Rzetelne dokumentowanie każdej czynności podjętej przez wymienione służby i gromadzenie tej dokumentacji w teczkach rodzin dotkniętych przemocą (opracowania diagnozy sytuacji i potrzeb, opracowania indywidualnych planów pomocy, weryfikowania i modyfikowania tych planów monitorowania sytuacji osoby/rodziny);

W wyniku kontroli stwierdzono brak dokumentowania działań oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – z akt wynika, że tylko pracownicy socjalni oraz Policja diagnozowali sytuacje rodzin. Jednakże w treści notatek nie zawierano ważnych informacji z punktu widzenia diagnozy oraz procesu pomagania. Nie było w nich opisu sytuacji dzieci, sposobu reagowania osoby doznającej przemocy oraz osoby stosującej przemoc, wspólnych ustaleń, proponowanej formy pomocy. Zadania przedstawicieli instytucji uprawnionych do podejmowania czynności w procedurach Niebieskich Kart są ściśle

określone w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, a zapis § 10 ust.1 obliuguje, by wszystkie podjęte działania były dokumentowane. W związku z powyższym każdy przedstawiciel instytucji i służb, powołany do składu konkretnej Grupy Roboczej w Gminie Nowe, powinien rzetelnie wykonywać obowiązki, zgodnie z kompetencjami, do których jest prawnie zobowiązany, a w szczególności dążyć do zaprzestania przemocy w danej rodzinie, odpowiednio dokumentując zakres poczynionych ustaleń oraz proponowanej pomocy.

Zalecenie 12

Podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym kierowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;

W przedłożonej dokumentacji nie stwierdzono działań ZI skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie wymaganych z § 17 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” – motywowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Zalecenie 13

Dokumentowanie zakończenia procedury „Niebieskie Karty”, według wskazań wynikających z rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego podejmował decyzję o zakończeniu działań w procedurze „Niebieskie Karty”, sporządzając każdorazowo Protokół. Stwierdzono, że dokument ten zawierał dane jakie określa wymieniony przepis prawa. Jednakże zapisy zawarte w Protokole nie wskazują na konkretne formy pomocy w indywidualnym przypadku. Opis podjętych działań ograniczał się najczęściej jedynie do ogólnych informacji, tj. *wejścia w środowisko dzielnicowego i pracownika socjalnego*. Działania podejmowane przez przedstawicieli wszystkich podmiotów uczestniczących w procedurze (przedstawicieli oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, Policji, ochrony zdrowia) „Niebieskie Karty” powinny być rzetelnie opisane, uszczegółowione, ze wskazaniem na konkretne formy pomocy w indywidualnych przypadkach. Ponadto w analizowanych procedurach pod kątem ich zakończenia stwierdzono brak wyczerpujących notatek i materiałów źródłowych poszczególnych przedstawicieli służb i instytucji biorących udział w procedurze, stanowiących podstawę do zakończenia działań. Nadto w procedurach nie znajdowały się dowody potwierdzające poinformowanie wszystkich podmiotów w niej uczestniczących o jej zakończeniu.

Kontrolę przeprowadzili:

Inspektorzy Samodzielnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Wydział Polityki Społecznej.

Protokół i zalecenia pokontrolne zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej, Pani Dorota Hass.